

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 6Co/57/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1014894617
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 02. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Murgaš
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2014:1014894617.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Murgaša a členov senátu Mgr. Barbory Bartekovej a JUDr. Branislava Krála, v právnej veci žalobcu: W. E., V. E. H.. Č.. XX, V., zast. advokátskou kanceláriou FUTEJ & Partners s. r. o., Radlinského ul. č. 2, Bratislava, proti žalovanej: Slovenská republika, zast. Národnou bankou Slovenska, ul. Imricha Karvaša č. 1, Bratislava, o zaplatenie 4.867,77 eur s prísl., na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I z 25. novembra 2013 č. k. 10C/184/2011-621 a proti uzneseniu tohto súdu z 15. januára 2014 č. k. 10C/184/2011-645, pomerom hlasov 3:0, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvého stupňa sa v napadnutej časti p o t v r d z u j e.

Napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa sa p o t v r d z u j e.

Žalovanej sa nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu, ktorou sa žalobca proti žalovanej domáhal zaplatenia sumy 4.867,77 eur z titulu náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom žalovanej pri vykonávaní bankového dohľadu nad činnosťou

-2-

PODIELOVÉHO DRUŽSTVA SLOVENSKEJ INVESTÍCIE (ďalej len „PDSI“) a obchodníka s cennými papiermi (ďalej len „obchodník s CP“). Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zamietol aj návrh žalobcu na začatie prejudiciálneho konania pred Súdny dvorom Európskej únie podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Žalovanej súd prvého stupňa nepriznal náhradu trov konania.

Súd prvého stupňa vykonaným dokazovaním zistil, že žalobca sa stal členom družstva PDSI na základe prihlášky za člena družstva z 13. 6. 2007 zaplatením vkladu v celkovej sume 4.867,77 euro. Členstvo v družstve ukončil ku dňu 22. 6. 2010. Žalobcovi bol pri vstupe do družstva oboznámený s tým, že nad činnosťou družstva vykonáva dohľad NBS. S investíciami vloženými do družstva, ktoré tvorili vklady členov družstva, mal právo disponovať výhradne Capital invest o. c. p. (obchodník s cennými papiermi) na základe zmluvy o riadení portfólia z 2. 6. 2008. Na základe schváleného prospektu investície úradom pre finančný trh zo dňa 21. 3. 2002, právoplatným dňa 28. 3. 2002, bolo družstvo oprávnené ponúkať majetkové hodnoty s lehotou verejnej ponuky 10 rokov. Prospekt investície bol informačným dokumentom, z ktorého investori získavali informácie pre ich investičné rozhodnutie. Obchodník s cennými papiermi zmluvu s družstvom vypovedal a ich zmluvný vzťah sa skončil dňom 30. 4. 2010. Po skončení zmluvného vzťahu obchodník s cennými papiermi družstvu neodovzdal žiadne portfólio cenných papierov a ani zverené finančné prostriedky. Vzhľadom na to družstvo nevyplatilo

žalobcovi peňažné prostriedky, ktoré mu žalobca zveril a ani ich finančné zhodnotenie. Žalobca si prihlásil pohľadávku v konkurze, ktorý bol na družstvo vyhlásený uznesením Okresného súdu Bratislava 1 z 11. 4. 2011. Prihlásenú pohľadávku žalobcu správca konkurznej podstaty poprel a žalobca podal incidenčnú žalobu, pričom konanie v tejto veci nie doposiaľ ukončené. Do 1. 6. 2010 NBS ako aj jej právny predchodca - Úrad pre finančný trh - v súlade so zák. č. 566/2001 Z. z. postupovali správne vo vzťahu k družstvu, ktoré bolo NBS povinné predkladať polročné správy o svojom hospodárení, z obsahu ktorých nevyplývali žiadne informácie o prípadnej zhoršenej finančnej situácii družstva predovšetkým po rokovaní NBS so štatutárom družstva ako aj s ostatnými štatutármi dcérskych spoločností družstva dňa XX. 8. XXXX. Po týchto rokovaní družstvo dňa XX. XX. XXXX doručilo NBS písomnú odpoveď, v ktorej zdôraznilo, že zo strany družstiev nedošlo k porušeniu zákona a prospektov investícií schválených úradom pre finančný trh. Družstvo až listom doručeným NBS dňa XX. 4. XXXX požiadalo NBS o preskúmanie postupu obchodníka s cennými papiermi po tom, čo mu tento vypovedal zmluvu o zriadení portfólia. NBS následne vykonala v období od XX. 4. XXXX do 6. 5. XXXX u obchodníka s cennými papiermi dohľad na mieste. NBS zároveň vyzvala družstvo, aby predložilo žiadosť o schválenie dodatku prospektu investície tak, aby družstvo mohlo pokračovať v zhodnocovaní finančných prostriedkov, keďže NBS zistila, že podstatná časť prospektu investície sa stala neaktuálna. Družstvo predložilo NBS žiadosť o schválenie dodatkov k prospektu investície dňa XX. 4. XXXX. Podaním žiadosti bolo začaté konanie OPK - 5664/1/2010, ktoré bolo prerušené na čas, po ktorý družstvo bolo povinné odstrániť nedostatky žiadosti a žiadosť doplniť. Družstvo ani po opakovanom predĺžení lehoty na odstránenie väd žiadostí nedostatky neodstránilo, v dôsledku čoho NBS rozhodnutím zo dňa XX. 8. XXXX konanie vo veci zastavila. NBS súčasne začala voči družstvu konanie o uložení sankcie podľa ustanovenia § 144 ods. 4 zákona číslo 566/2001 Z. z. za porušenie ustanovenia § 129 ods. 3 v spojení s ustanovením § 128 ods. 1 písm. b), c), h) zákona o cenných papieroch a ustanovenia § 125c ods. 1 v spojení s ustanovením § 127 ods. 4 zákona o cenných papieroch. Rozhodnutím zo dňa XX. 5. XXXX, právoplatným dňa XX. 7. XXXX NBS družstvu zakázala predaj majetkových hodnôt. NBS na základe získaných poznatkov činnosti družstva

-3-

6Co/56/2014

6Co/57/2014

ako aj obchodníka s cennými papiermi dňa 27. 7. 2010 orgánom činným v trestnom konaní podala oznámenie o podozrení zo spáchania trestného činu. Dňa XX. 8. XXXX bolo začaté trestné stíhanie podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku pre obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1 a ods. 4 písm. a) Trestného zákona spolupáchatelstvom podľa § 20 Trestného zákona. Z tohto skutkového stavu súd prvého stupňa vyvodil záver, že žaloba nie je dôvodná. Súd prvého stupňa vec posúdil po právnej stránke s poukazom na článok 2 ods. 2 Ústavy slovenskej republiky, § 3 ods. 1 písm. d), § 9 ods. 1, 2 zákona číslo 514/2003 Z. z., § 127 ods. 2, § 128 zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách. Podľa súdu prvého stupňa žalobca v konaní nepreukázal, že by NBS vo vzťahu k družstvu nesprávne úradne postupovala. V konaní bolo preukázané, že NBS až od účinnosti zákona číslo XXX/XXXX Z. z., t. j. od 1. 6. XXXX bola oprávnená dohliadať aj na skutočnosť, či vyhlasovateľ majetkových hodnôt - družstvo - dodržiava schválený prospekt investície. NBS nevykonávala a ani nemohla vykonávať dohľad nad činnosťou družstva ako vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt, pretože by konala v rozpore s článkom 2 ods. 2 Ústavy slovenskej republiky, ako aj v rozpore so zák. č. 566/1992 Zb., zák. č. XXX/XXXX Z. z., ako aj zákonom č. XXX/XXXX Z. z. o dohľade nad finančným trhom. Žalobca teda nepreukázal jednu z podmienok vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom štátu a to nesprávny úradný postup žalovanej. Napokon súd prvého stupňa zaujal stanovisko, že žalobu treba zamietnuť aj z dôvodu, že nárok na náhradu škody voči štátu môže byť úspešne uplatnený iba vtedy, ak nemôže poškodený dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky voči dlžníkovi, ktorý je mu povinný plniť. Žalobca si svoj nárok uplatnil aj v konkurznom konaní vedenom voči družstvu, ktorého bol členom. V prípade prebiehajúceho konkurzu na majetok dlžníka sa posúdenie nevyhnutnosti pohľadávky poškodeného ako predpokladu vzniku škody spôsobenej štátom odvíja až odo dňa, keď pomínú účinky vyhláseného konkurzu alebo až vtedy, keď nebude nárok žalobcu na základe právoplatného rozvrhového uznesenia súdu uspokojený. Pohľadávka žalobcu bola síce správcom konkurznej podstaty popretá, žalobca si však uplatnil pohľadávku incidenčnou žalobou. Súd doposiaľ o incidenčnej žalobe nerozhodol a konkurz nie je ukončený, preto nie je možné ustáliť výšku škody. Rovnako žalobca ako bývalý člen družstva si svoj nárok na náhradu škody môže uplatniť v zmysle ust. § 243 ods. 4 Obchodného zákonníka voči členom predstavenstva družstva alebo členom kontrolnej komisie. NBS by sa mohla dopustiť prípadného nesprávneho úradného postupu zanedbaním dohľadu len vo vzťahu ku dohliadanému subjektu, ktorým

je družstvo. Žalobca však poukazoval na to, že mu vznikla škoda aj v príčinnej súvislosti so zanedbaním dohľadu zo strany NBS nad činnosťou obchodníka s cennými papiermi. Samotný žalobca poukazoval na to, že družstvo poskytovalo finančné prostriedky po tom, ako ich získalo od žalobcu, obchodníkovi s cennými papiermi na základe zmluvy o riadení portfólia. Medzi družstvom a obchodníkom s cennými papiermi tak vznikol záväzkový vzťah, na základe ktorého boli obaja účastníci zmluvy povinní plniť si z uzavretej zmluvy. Ak družstvo zistilo, že obchodník s cennými papiermi si svoje povinnosti neplní, bolo jeho povinnosťou domáhať sa súdnou cestou pohľadávok, na ktoré malo na základe uzavretej zmluvy nárok. Len v prípade, ak by sa družstvo svojich pohľadávok nedomohlo voči obchodníkovi s cennými papiermi, bolo by možné teoreticky dospieť k záveru, že družstvu vznikla škoda v súvislosti s prípadným nesprávnym úradným postupom NBS spočívajúcim v zanedbaní dohľadu nad obchodníkom s cennými papiermi. V priamej príčinnej súvislosti s prípadným preukázaným nesprávnym úradným postupom nad dohliadaným subjektom - obchodníkom s cennými papiermi - mohla vzniknúť škoda, ale na strane družstva a nie na strane žalobcu. Preto je prípadný nesprávny úradný postup NBS vyplývajúci z dohľadu nad obchodníkom s cennými papiermi právne

-4-

irelevantný. Žalobcovi totiž nevznikla škoda v priamej príčinnej súvislosti s prípadným nesprávnym úradným postupom NBS spočívajúcim v zanedbaní dohľadu nad obchodníkom s cennými papiermi. Žalovaná v konaní preukázala, že NBS dohľad nad dohliadaným subjektom - družstvom zanedbala. Družstvo bolo dohliadaným subjektom len v obmedzenom rozsahu (dohľad nad plnením povinnosti vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt) v súlade s ustanoveniami § 125 až 128 zákona o cenných papieroch. Preto pôvodne Úrad pre finančný trh schválil družstvu prospekt investícií, pričom posudzoval len jeho úplnosť. Za pravdivosť údajov v prospekte investície zodpovedali príslušné orgány družstva. Žalovaná tiež preukázala, že nebolo v právomoci NBS schvaľovať zmluvu o zriadení portfólia. NBS teda nemohla vykonávať dohľad nad celkovou činnosťou družstva, pretože v takom prípade by došlo k prekročeniu jej kompetencií. Súd prvého stupňa napokon poukázal na to, že štát nemôže priamo zasahovať do vlastnej činnosti družstva a jeho majetkovoprávných vzťahov, v ktorých má družstvo autonómne postavenie. Vnútorne vzťahy družstva sa spravovali v danom čase stanovami a ustanoveniami Obchodného zákonníka. Žalobca ako člen družstva neinvestoval predmetné peňažné prostriedky do subjektu, na činnosť ktorého nemal žiaden vplyv, ale práve naopak, členská schôdza je najvyšším orgánom družstva, prostredníctvom ktorého členovia uplatňujú svoje právo riadiť záležitosti družstva, kontrolujú činnosť družstva a jeho orgánov v zmysle ustanovení Obchodného zákonníka a stanov družstva. Žalobca v konaní nepreukázal, že by aktívne zasiahol do činnosti družstva za účelom odvrátenia hrozacej škody pri zistení nedostatkov v činnosti štatutárnych zástupcov družstva. S poukazom na tieto závery súd prvého stupňa žalobu o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom zamietol.

Návrh na začatie prejudiciálneho konania pred súdnym dvorom Európskej únie súd prvého stupňa zamietol s odôvodnením, že verejná ponuka majetkových hodnôt nie je regulovaná smernicou EÚ 2003/71/E S - smernicou o prospekte, ktorý sa zverejňuje pri verejnej ponuke cenných papierov alebo ich prijatí na obchodovanie a o zmene a doplnení smernice 2001/34/E S, na ktorú sa žalobca odvolával v návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Alternatívne investičné možnosti, medzi ktoré je možné zahrnúť aj činnosť vyhlasovateľov verejnej ponuky majetkových hodnôt začala v rámci EÚ regulovať až smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/61/EÚ zo dňa 8. 6. 2011 o správcach alternatívnych investičných fondov a o zmene a doplnení smerníc 2003/41/ES a 2009/65/ES a nariadením ES č. 1060/2009, 1095/2010. Súd prvého stupňa mal za to, že rozhodnutie súdneho dvora Európskej únie o položených otázkach nie je nevyhnutné pre vydanie rozhodnutia vo veci samej a z tohto dôvodu sa neobrátil na súdny dvor Európskej únie. Napokon prvostupňový súd nie je súdom, proti rozhodnutiu ktorého nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva a z tohto dôvodu mu povinnosť obrátiť sa na súdny dvor Európskej únie nevyplýva. O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. a ich náhradu úspešnej žalovanej nepriznal, pretože jej v konaní žiadne trovky nevznikli.

Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie žalobca a napadol ním výrok, ktorým bola zamietnutá žaloba o náhradu škody. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil tak, že žalobe vyhovie, alebo aby ho v napadnutej časti zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Žalobca namietal, že súd pri rozhodovaní nezohľadnil, že žalovaná nepostupovala v súlade s princípom právneho štátu, ktorého súčasťou je aj princíp právnej istoty; základným atribútom

je istota subjektov práva, že sa voči nemu bude zachovávať právo, a teda orgány verejnej moci budú vo vzťahu k nim

-5-

6Co/56/2014

6Co/57/2014

postupovať v súlade s ústavou a platnými právnymi predpismi, t. j., že ich postup bude zo strany subjektov práva predvídateľný. Poukázal na to, že sa spoliehal, že nedôjde ku škode na jeho úkor, pretože vychádzal z garancie žalovanej ako orgánu dohľadu. Nemohol predpokladať, že dohľad napr. nad prospektom investície je podľa žalovanej len formálny resp. že takýto je jeho obsah podľa výkladu žalovanej, pretože zákon o dohľade takýmto spôsobom obsah dohľadu nad prospektom investícií nedefinoval. Postup žalovanej bol svojvoľný, resp. arbitrárny v neprospech každého, ktorý sa na žalovanú z hľadiska stability a ochranu investície spoliehol. Argument žalovanej, že upozornila družstvo, že vykonávala dohľad nad činnosťou družstva ako vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt podľa § 135 ods. 1 zák. č. 566/2001 Z. z., ale nevykonávala dohľad nad celkovou činnosťou družstva, je irelevantný, ak žalobca nemohol o takto zúženom dohľade orgánu dohľadu vedieť. Nie je podľa žalobcu správny záver súdu prvého stupňa o tom, že neexistuje príčinná súvislosť medzi škodou vzniknutou žalobcovi a porušením zákonných povinností žalovanou spočívajúcim v nesprávnom výkone dohľadu, ktorým bol porušený zákon č. 566/2001 Z. z. Ku škode žalobcu došlo v rámci porušenia zákonnej povinnosti žalovanej vykonávať zákonom stanovené povinnosti dohľadu a nie v dôsledku toho, že žalobca nebol „bdelý“. Súd prvého stupňa svojím výkladom umožňuje, aby došlo aj v budúcnosti k porušeniu zákona na úkor občanov, ktorí ako vhodné a zákonom chránené zhodnotenie ich finančných prostriedkov zvolia ich investovanie v rámci subjektov dohliadaných žalovanou. Takýmto rozhodnutím sa kladie znamienko rovná sa medzi investovaním do nebankových subjektov a investovaním prostredníctvom subjektov dohliadaných žalovanou. Povinnosťou NBS podľa § 137 ods. 2 zákona o cenných papierov je a bolo zisťovanie a vyhodnocovanie informácií a podkladov o skutočnostiach, ktoré sa týkajú dohliadaných subjektov aj ich činnosti, pričom podľa § 135 ods. 1 zákona, ktorý platí v tomto znení už od 1. 5. 2007, družstvo ako vyhlasovateľ verejnej ponuky majetkových hodnôt, ako aj obchodník, patrili a patria k povinne dohliadaným subjektom zo strany NBS. Podľa § 135 ods. 2 zákona o cenných papierov mala žalovaná zisťovať - čo v prípade družstva ani obchodníka s cennými papiermi neurobila - všetky informácie a podklady o dodržiavaní resp. nedodržiavaní povolenia na činnosť vydaných NBS družstvu a obchodníkovi, čo v prípade družstva bol prospekt investícií vydaný ešte vtedajším Úradom pre finančný trh a následne pravidelne dodatkovany zo strany NBS. Povinný zákonný dohľad zo strany NBS bol dokonca koncipovaný tak široko, že NBS má zisťovať informácie a podklady aj o iných rizikách, ako tých vyplývajúcich z povolenia na činnosť vrátane rizík, ktorým sú resp. mohli byť vystavené dohliadané subjekty a v rámci nich aj družstvo činnosťou obchodníka s cennými papiermi, vrátane rizík, ktoré mohli viesť k ohrozeniu záujmov klientov dohliadaných subjektov. V skutkovo a právne totožnom konaní vedenom pod sp. zn. 7C/206/2011 bolo preukázané, že NBS už v roku XXXX pri kontrole družstva zistila, že družstvo má z hľadiska rizikovosti portfólia nedostatočne rozložené portfólio, ktoré bolo tvorené zmenkou jediného emitenta a to spoločnosti CI holding a. s., ktorý v tom čase akcionársky vlastnil obchodníka. Inými slovami, družstvo malo všetky peňažné prostriedky získané od klientov investované v subjekte personálne a majetkovo prepojenom s obchodníkom a družstvom. V konaní sp. zn. 7C/206/2011 sa ďalej zistilo, že NBS sa po tomto zistení o rizikovosti portfólia družstva uspokojila s takou nápravou uvedeného stavu, že toto portfólio bolo následne po výtke zo strany NBS rozložené namiesto jednej do troch zmeniek, a to zmeniek vystavených spoločnosťou CI holding a. s., CI reality s. r. o. a Global production s. r. o., pričom posledné dve spoločnosti boli opäť XXX % dcérskymi spoločnosťami CI holding a. s. a vo všetkých troch spoločnostiach bol navyše či už členom predstavenstva alebo konateľom C.. G. I., vtedajší predseda

-6-

predstavenstva obchodníka. To znamená, že NBS aj naďalej akceptovala stav, že celé portfólio družstva je rozložené a investované do prepojených subjektov s CI holding a. s. a obchodníkom. Následne v roku XXXX NBS vydala právoplatné sankčné rozhodnutie voči obchodníkovi, v ktorom konštatovala, že obchodník vo svojej činnosti, pre svojich klientov a v rámci nich aj výslovne pre družstvo, porušil zákon o cenných papieroch vo viacerých podstatných ohľadoch. Ani po vydaní tohto rozhodnutia NBS okrem bezvýznamnej pokuty vo výške 10.000,- euro, rovnako ani po zisteniach vo vzťahu k samotnému družstvu z roku 2007, nevyužila svoje kompetencie v zmysle zákona o cenných papieroch a neprijala žiadne následné kontrolné opatrenia ako napr. predbežný alebo celkový zákaz činnosti obchodníkovi alebo družstvu, resp. zrušenie povolenia na činnosť obchodníkovi alebo udelenie peňažnej sankcie

priamo členom predstavenstva družstva alebo obchodníka. Týmto podcenením situácie žalovaná umožnila ďalšiu činnosť družstva aj obchodníka, čo vyústilo v roku XXXX do nedostupnosti žalobcom vložených prostriedkov do družstva. NBS následne svojim postupom potvrdila tvrdenia žalobcu o tom, že družstvo ako aj obchodník dlhodobo porušovali zákon o cenných papieroch, keď NBS obchodníkovi odňala licenciu na činnosť 4. 3. XXXX a družstvu zakázala činnosť až v roku XXXX. Tolerovala tak porušovanie právnych predpisov minimálne od roku XXXX do roku XXXX. V ďalšom žalobca poukázal na to, že NBS rozhodnutím zo dňa XX. 5. XXXX zakázala družstvu predaj majetkových hodnôt z dôvodu neaktuálnosti prospektu investícií. Z výpočtu nedostatkov vytýkaných NBS v prospekte investícií je nepochybné, že Prospekt bol neaktuálny v základných a z pohľadu investorov rozhodujúcich skutočnostiach. NBS účelovo ustálila trvanie neaktuálnosti prospektu až od mája 2010. Z vykonaných dôkazov však vyplýva, že údaje zahrnuté do prospektu boli v skutočnosti neaktuálne dlhodobo pred májom XXXX, a to spätne k XX. XX. XXXX, kedy došlo v sídle NBS dňa XX. 8. XXXX k stretnutiu s poverenými členmi predstavenstva družstva za účelom prerokovania nezrovnalostí a problémov (údaje o subjektoch, ktoré ovládajú družstvo boli neaktuálne minimálne od 1. XX. XXXX, údaje o subjektoch, s ktorými je družstvo majetkovo prepojené, boli neaktuálne minimálne od 1. 10. XXXX a údaje o majetkových aktívach, ktoré sa majú nadobudnúť z peňažných prostriedkov nadobudnutých na základe verejnej ponuky majetkových hodnôt a základné strategické zámery podnikateľskej činnosti družstva, boli neaktuálne už k XX. XX. XXXX). Z uvedeného vyplynulo, že družstvo svojim konaním porušovalo ust. § 129 ods. 3 v spojení s ust. § 128 ods. 1 písm. b), c) a h) a ust. § 125c ods. 1 v spojení s ust. § 127 ods. 4 zákona o cenných papieroch od roku XX. XX. XXXX, avšak NBS voči družstvu úradne zasiahla až v máji XXXX, kedy mu vydaním rozhodnutia o zákaze činnosti konečne zakázala činnosť. Ďalej žalobca v odvolaní uviedol, že prebiehajúce konkurzné konanie samo osebe nevylučuje možnosť podať veriteľom, ktorí si prihlásili svoju pohľadávku do konkurzu, žalobu o náhradu škody proti štátu a nerobí žalobu predčasnou. Súd má v konaní o náhradu škody povinnosť skúmať, či aktuálny stav konkurzného konania objektívne vylučuje možnosť uspokojenia žalobcu ako veriteľa v konkurznom konaní, a ak áno, v akom rozsahu, pričom pri tomto vyhodnotení súd dokonca nemá čakať až na rozvrhové uznesenie konkurzného súdu, ale je povinný zohľadniť už napr. správy ustanoveného správcu konkurznej podstaty o stave daného konkurzu. Žalobca poukázal na to, že jeho pohľadávku správca poprel a vedie proti správcovi incidenčné žaloby, t. j. v danom konkurze ani viac ako 2 roky od jeho vyhlásenia nemajú ani len zistené pohľadávky, pričom správca sa navyše opakovane vyjadril, že nepredpokladá uspokojenie veriteľov v konkurze družstva v 100 % v rozsahu resp., že šance na uspokojenie pohľadávok sú minimálne. Žalobca napokon v odvolaní namietol, že zo zápisníc o pojednávaní pred prvostupňovým súdom vyplýva, že listinné dôkazy vyžiadané prvostupňovým súdom, resp. predložené účastníkmi konania v značnom počte a rozsahu, neboli riadne vykonané spôsobom ustanoveným v § 129 ods. 1

-7-

6Co/56/2014

6Co/57/2014

O. s. p. V tejto súvislosti žalobkyňa poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 M Cdo 11/2010 z 31. januára XXXX.

Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

Odvolací súd, ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O. s. p.), preskúmal rozsudok v napadnutej časti, prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Zák. č. 514/2003 Z. z. definuje nesprávny úradný postup iba príkladmo v ust. § 9 ods. 1 druhá veta tak, že okrem iného sa zaň považuje porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prieťahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb. Z obsahu pojmu „nesprávny úradný postup“ vyplýva, že vo všeobecnosti môže ísť o akúkoľvek činnosť spojenú s výkonom právomoci určitého štátneho orgánu, ak pri tomto výkone alebo v súvislosti s ním dôjde k porušeniu pravidiel stanovených právnymi predpismi pre konanie štátneho orgánu alebo k porušeniu poriadku, ktorý vyplýva z povahy, funkcie alebo cieľov tejto činnosti. Vznik zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom je viazaný na splnenie jej predpokladov. Sú nimi nesprávny úradný postup, vznik škody a príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a škodou.

Odvolačný súd sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, že v konaní nebolo preukázané, že by žalovaná nesprávne úradne postupovala tým, že riadne nevykonávala bankový dohľad nad uvedenými subjektmi. V tejto súvislosti treba poukázať na to, že zákonom č. 129/2010 Z. z. účinným od 1. 6. 2010 bol novelizovaný zák. č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov tak, že § 129 zák. č. 566/2001 Z. z. bol doplnený odsekom 3, podľa ktorého boli povinnosti vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt rozšírené o povinnosť dodržiavať schválený prospekt investícií. To znamená, že družstvo PDSI ako vyhlasovateľ verejnej ponuky majetkových hodnôt malo až od 1. 6. 2010 zákonom stanovenú povinnosť dodržiavať schválený projekt investícií a až od tohto termínu teda mohla NBS dohliadať, či družstvo PDSI dodržiava schválený projekt investícií. Do 1. 6. 2010 NBS takýto dohľad nemohla vykonávať vzhľadom na čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Povinnosť aktualizovať projekt investície podľa § 125c ods. 1 v spojení s § 127 ods. 4 zák. č. 566/2001 Z. z. bola stanovená vyhlasovateľovi verejnej ponuky majetkových hodnôt až od 1. 1. 2009 a to na základe novelizovaného ust. § 127 ods. 4 (novela zákona č. 566/2001 Z. z. účinná od 1. 1. 2009). Za úplnosť a pravdivosť skutočností uvedených v prospekte investície vždy zodpovedal štatutárny zástupca vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt (§ 128 ods. 1 písm. h/ zák. č. 566/2001 Z. z.). Rovnako za dodržiavanie projektu investície družstva PDSI zodpovedal jeho štatutárny orgán, ktorým bolo predstavenstvo družstva. Zák. č. XXX/XXXX Z. z. neukladal vyhlasovateľom verejnej ponuky majetkových hodnôt a teda ani družstvu PDSI žiadne povinnosti v oblasti obmedzovania a rozloženia, resp. krytia rizík. Preto tieto neexistujúce povinnosti NBS ani nemohla kontrolovať. NBS mohla kontrolovať iba to, či družstvo PDSI plní informačné povinnosti v zmysle § 126 až 130 zák. č. 566/2001 Z. z. (tieto

-8-

ustanovenia boli zrušené ku dňu 22. 7. XXXX zákonom č. 206/2013 Z. z.). NBS nevykonávala dohľad nad finančnými ukazovateľmi družstva PDSI, keďže takéto oprávnenie jej zo zák. č. XXX/XXXX Z. z. nevyplyvalo. Správnosť finančných ukazovateľov družstva PDSI mohol potvrdiť iba auditor. V neposlednom rade treba vziať do úvahy, že žalobca sa stal členom družstva PDSI až v júni roku 2007. To znamená, že žalobcom tvrdený nesprávny úradný postup žalovanej v roku XXXX (pričom išlo o rozhodujúce údajné porušenie povinností žalovanej, kedy táto zistila, že družstvo porušuje prospekt investícií v údajoch o majetkových aktívach) nie je v časovej a vecnej súvislosti so vznikom škody. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že po vstupe žalobcu do družstva PDSI v rokoch XXXX - XXXX NBS vo vzťahu k tomuto družstvu vydala viaceré rozhodnutia, ktoré nesvedčia o tom, že by bola nečinná (viď str. 12 druhý, tretí odsek odôvodnenia napadnutého rozsudku). O nečinnosti NBS rovnako nesvedčia ani ďalšie jej kroky z predchádzajúceho obdobia (viď zápis z prerokovania problémov a nezrovnalostí z 24. 8. XXXX na č. I. 72, rozhodnutie z 8. 1. XXXX č. OPK-9750/3/2007, ktorým bola spoločnosti Capital Invest, o. c. p., a. s. uložená pokuta 500 000 Sk - č. I. 76, rozhodnutie z 20. 8. XXXX č. OPK-9750-5/2007, ktorým bola tej istej spoločnosti uložená pokuta 300 000 Sk - č. I. XX).

Ak sa žalobca bráni tým, že investoval do družstva v dobrej viere, že jeho činnosť podlieha bankovému dohľadu zo strany žalovanej, treba vychádzať zo skutočností, ktoré tu boli v čase jeho vstupu do družstva (v júli 2007). Zo zápisu z prerokovania problémov a nezrovnalostí v činnosti P. a jeho dcérskych spoločností zo dňa XX. 8. XXXX vyplynulo, že žalovaná ešte listom zo dňa XX. 4. XXXX (t. j. pred vstupom žalobcu do družstva) si vyžiadala od týchto spoločností štruktúru majetku k XX. XX. XXXX a XX. XX. XXXX. Následne v rámci svojej pôsobnosti na spoločnom stretnutí dňa XX.X.XXXX upozornila zástupcov PDSI, že družstvo má z hľadiska rizikovosti portfólia nedostatočne rozložené portfólio, ktoré bolo tvorené len zmenkou jediného emitenta a to spoločnosti CI holding a. s., ktorý v tom čase akcionársky vlastnil obchodníka s CP a navrhla potrebné riešenia tejto situácie (okrem iných napr. vytvoriť portfólio jednotlivých družstiev nerizikovými dlhopismi, napríklad štátnymi dlhopismi vydanými Ministerstvom financií SR). Zástupcovia PDSI však uvedené závery a odporúčania žalovanej odmietli akceptovať. Zdôraznili, že vytýkané nedostatky žalovanou, považujú len za odporúčanie a nie uloženie povinnosti družstvám týkajúcich sa ich investičnej stratégie. K požiadavke žalovanej týkajúcej sa nadobudnutia finančných nástrojov aj od iných subjektov ako subjektov nachádzajúcich sa v skupine CI holding a. s. uviedli, že tento postup považujú vzhľadom na nastavený a úspešne vykonávaný systém investovania za problematický. Zdôrazňovali, že z ekonomického hľadiska je pre družstvá výhodnejšie investovať peňažné prostriedky do spoločnosti v rámci skupiny CI holding a. s. Z toho je zrejmé, že žalovaná už v čase pred vstupom žalobcu do družstva (vyžiadanim si a preverením štruktúry majetku

PDSI), ale aj následne, a to v rozsahu oprávnení daných jej zákonom, vykonávala nad činnosťou PDSI riadny dohľad, keď včas upozornila jeho predstaviteľov na zistené nedostatky v jeho činnosti resp. na rizikovosť rozloženia portfólia družstva. Zástupcovia družstva nielenže neprijali odporúčané opatrenia navrhnuté žalovanou, ale oneskorene ukončili aj zmluvu o riadení portfólia uzavretú medzi družstvom a obchodníkom s CP, v dôsledku čoho majetok družstva ním spravovaný nebol družstvu odovzdaný. Odvolací súd má za to, že družstvo za danej situácie (ak sa odmietlo riadiť odporúčaniami žalovanej) malo riadne informovať svojich členov o vytykaných nedostatkoch v hospodárení a nemalo prijímať členské vklady od ďalších členov resp. malo existujúcich členov upozorniť na riziká vytykané žalovanou a umožniť im v tom čase sa rozhodnúť o ďalšom zotrvaní v družstve. Ak tak napriek tomu nekonalo a prijímalo ďalšie členské vklady a zároveň sa zavazovalo vyplatiť

-9-

6Co/56/2014

6Co/57/2014

aj budúce výnosy, tak novým ako aj existujúcim členom, uvádzalo nových členov a s nimi aj žalobcu do omylu, keďže už v tom čase mu muselo byť známe, že žalobcovi majetkový vklad vrátane výnosu nebude schopné v budúcnosti vyplatiť. Príčinou vzniku škody teda podľa názoru odvolacieho súdu nebol nedostatok bankového dohľadu, ale absencia prijatia potrebných opatrení zo strany predstaviteľov družstva, ktorými by sa kontrolovala činnosť obchodníka s cennými papiermi, ako aj neprijatie opatrení predstaviteľmi družstva po tom, čo ich na nedostatky v hospodárení s majetkom družstva riadne informovala žalovaná na spoločnom stretnutí.

K odvolacej námietke žalobkyne týkajúcej sa procesného pochybenia súdu prvého stupňa, ktorý na pojednávaní nevykonal dokazovanie listinnými dôkazmi predpísaným spôsobom, odvolací súd uvádza, že podľa § 129 ods. 1 dôkaz listinou sa vykoná tak, že predseda senátu alebo samosudca na pojednávaní listinu alebo jej časť prečíta, alebo oznámi jej obsah. V prejednávanej veci z obsahu zápisníc z pojednávaní pred prvostupňovým súdom vyplýva, že účastníci boli súdom riadne oboznámení s obsahom založených listinných dôkazov. Sami účastníci na pojednávaní konanom dňa 25. 11. XXXX zhodne vyhlásili, že obsahy všetkých listinných dôkazov, ktoré sú založené v spise sú im známe, pričom súd čítaním oboznámil účastníkov konania o rozsahu založených listinných dôkazov v spise. Táto odvolacia námietka žalobcu teda neobstojí.

Z uvedeného vyplýva, že rozsudok súdu prvého stupňa je v napadnutej časti, ktorou bola zamietnutá žaloba o náhradu škody, vecne správny a preto ho odvolací súd v tejto časti potvrdil podľa § 219 ods. 1 O. s. p.

Výrok, ktorým súd prvého stupňa zamietol návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdny dvorom Európskej únie, nebol napadnutý odvolaním a nadobudol právoplatnosť.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a ich náhradu úspešnej žalovanej nepriznal, pretože jej v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

Napadnutým uznesením zo 15.1.2014 č. k. 10C/184/2011-645 súd prvého stupňa uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť poplatok za odvolanie 20,- eur v zmysle pol. 7a Sadzobníka súdnych poplatkov do 10 dní od doručenia uznesenia.

Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie žalobca. Navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil. Uviedol, že poplatok za odvolanie nie je povinný zaplatiť vzhľadom na ust. § 18ca zák. č. 71/1992 Zb.

Odvolací súd, ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O. s. p.), preskúmal napadnuté uznesenie, prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Pol. 7a Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb., bola do Sadzobníka vložená novelou zák. č. 71/1992 Zb. vykonanou zákonom č. 286/2012 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. 10. 2012. Súčasne bol touto novelou do zák. č. 71/1992 Zb.

-10-

vložený § 18ca, podľa ktorého z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do XX. 9. XXXX sa vyberajú poplatky podľa predpisov účinných do XX. 9. XXXX, i keď sa stanú splatnými po 30. septembri XXXX. Konanie o náhradu škody podľa zák. č. 514/2003 Z. z. nebolo do 30. 9. XXXX uvedené v Sadzobníku súdnych poplatkov. Napriek tomu je žalobca povinný zaplatiť poplatok za odvolanie. Totiž podľa § 6 ods. 2 prvá veta zák. č. 71/1992 Zb. ak je sadzba poplatku ustanovená za konanie, rozumie sa tým konanie na jednom stupni. To znamená, že žalobca by nebol povinný zaplatiť poplatok za odvolanie iba v prípade, ak by odvolanie podal pred 30. septembrom 2012. Odvolanie však podal dňa 3. 1. XXXX. Odvolacie konanie sa teda začalo za účinnosti zák. č. XX/XXXX Zb. v znení zák. č. 286/2012 Z. z. Preto je žalobca povinný zaplatiť poplatok za odvolanie v zmysle pol. 7a Sadzobníka súdnych poplatkov vo výške 20,- eur. Zákonom č. 286/2012 Z. z. totiž bolo zo zákona č. 71/1992 Zb. vypustené ust. § 4 ods. 1 písm. k/, podľa ktorého bolo konanie vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom oslobodené od súdnych poplatkov. To znamená, že toto konanie nie je od X. 10. XXXX oslobodené od súdnych poplatkov.

Z týchto dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie potvrdil podľa § 219 ods. 1 O. s. p.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.